

Vyjádření SDRUŽENÍ AZYLOVÝCH DOMŮ V ČR, z.s. k Registru dlužníků v sociálních službách <https://dluznici.e-quip.cz/>

Sdružení azylových domů v ČR (S.A.D.) je střešní organizací, která sdružuje subjekty usilující o podporu osob bez domova a lidí ohrožených ztrátou bydlení. Soustředí se také na společenské podmínky a sociální politiky, které ovlivňují jejich životy a možnosti sociálního začleňování.

Z podnětu svých členů vydává S.A.D. následující vyjádření k **Registru dlužníků v sociálních službách**, jehož provozovatel nabízí azylovým domům a noclehárnám bezplatnou možnost sdílet údaje dlužníků vůči poskytovatelům sociálních služeb. **Toto vyjádření se vztahuje k poslání, povinnostem a odpovědnosti poskytovatelů sociálních služeb, nikoli k odpovědnosti soukromého provozovatele Registru.**

Registr dlužníků v sociálních službách má být „určen pro organizace poskytující sociální služby a slouží k tomu, aby si organizace mohly ověřit, zda člověk, který chce využít některou z jejich služeb, již nedluží jiné sociální službě“. Sdílení údajů klientů sociálních služeb pro osoby bez domova za účelem informování o dlužných platbách má několik rovin:

I. rovina etická – azylové domy a noclehárny jsou určeny lidem, jejichž nepříznivá sociální situace je téměř vždy spojena s hmotnou nouzí, zadlužením, a často i s nižší finanční gramotností; u osob s duševním onemocněním jde často i o narušení poznávacích a rozhodovacích funkcí. V sociálních službách se má jednat o projevy, které jsou součástí obtíží klienta a tématem pro sociální práci, nikoli o překážky, které rozhodují o (ne)poskytnutí pomoci. Platební morálka nemá být ani součástí posouzení nepříznivé sociální situace, které by ovlivňovalo umístění v pořadníku zájemců o službu, jak provozovatel avizuje v popisu účelu registru¹. Existence dluhu u poskytovatele sociální služby nemůže oddělit osoby v tak kritické situaci, jako je bezdomovství, od základní pomoci v podobě např. lůžka v teple noclehárny.

S.A.D. přitom nezpochybňuje legitimitu očekávání poskytovatelů, že klienti budou své závazky naplňovat, je-li to možné. Neztotožňuje se však se spojováním platební morálky lidí

¹ „Prohlášení společnosti Software Production“ nedatováno, cit: „Dále je možné s informací pracovat v rámci pořadníku čekatelů“.

bez domova s dostupností sociální služby. Je třeba hledat jiné cesty k zajištění úhrad za sociální služby, a to jak na úrovni individuální práce s klienty, tak systémově v oblasti financování sociální služby, např. v souvislosti s hypotézou (výběru) maximálních úhrad při kalkulaci výnosů služeb v dotačních řízeních. Pokud má poskytovatel vůči klientům pohledávky, může uplatnit uznání dluhu a postupovat právní cestou, spíše než znesnadňovat cestu k pomoci.

II. rovina právní – sdílet údaje klientů sociálních služeb s dalšími aktéry lze pouze za podmínky informovaného souhlasu subjektů údajů, tedy klientů služeb. V prohlášení provozovatele² se uvádí, že: „Registr jako takový, nezveřejňuje žádné osobní informace uživatelů sociálních služeb! Při hledání dlužníka v systému je zobrazeno jméno, obec, dlužná částka a kontakt na osobu, která dlužníka do systému zapsala. Tato kombinace není z pohledu zákona o osobních údajích považována za osobní údaj“. Tento výklad pomíjí skutečnost, že zaměstnanci poskytovatelů sociálních služeb jsou povinni zachovávat mlčenlivost o údajích týkajících se osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, tedy není jim pouze bráněno v tom, aby údaje „zveřejnili“. Argumentace provozovatele Registru, že osobní údaje klienta nejsou kompletní, neobstojí, protože podstatné je, zda je subjekt údajů v Registru (či díky doplňujícím údajům vkladatele) určitelný. Kdyby tato osoba z údajů či doplnění identifikovatelná nebyla, bylo by bezpředmětné její údaje do Registru vkládat. Udělení souhlasu musí být dobrovolné a nelze jím například podmiňovat uzavření smlouvy. Pokud by klient souhlasil s tím, aby ostatní poskytovatelé sociálních služeb disponovali informací o jeho dluhu na úhradách, byl by pravděpodobně i ochoten sdělit jim tuto skutečnost sám.

Z uvedených důvodů S.A.D. **nepovažuje Registr dlužníků v sociálních službách za vhodné řešení dluhů na úhradách ze strany klientů azylových domů a nocleháren a účast v této databázi nedoporučuje.**

V Praze dne 7. 8. 2017

Výbor Sdružení azylových domů v ČR, z.s.

² „Prohlášení společnosti Software Production“ nedatováno